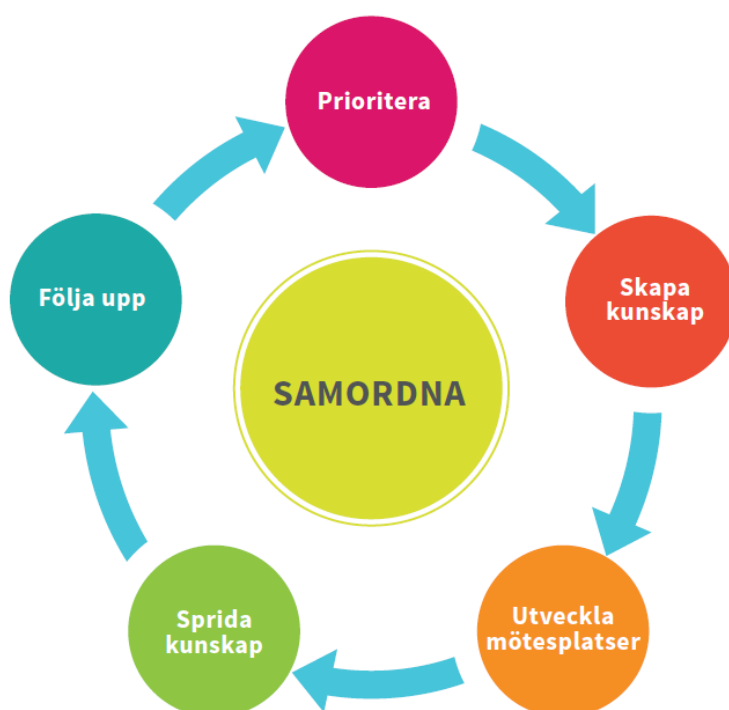

Handlingsplan 2018–2019 för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor

Till Jämställdhetsstrategi för Gotland 2018–2023

Vad?

I december 2016 fattade regeringen beslut om en ny tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Strategin sträcker sig till och med utgången av år 2026 och har fyra politiska målsättningar:

- Ett utökat och verkningsfullt förebyggande arbete mot våld
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn
- Effektivare brottsbekämpning
- Förbättrad kunskap och metodutveckling

Som ett led i arbetet med den nationella strategin har regeringen för 2018 gett samtliga länsstyrelser i uppdrag att förstärka arbetet kring frågan om mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelserna har tilldelats minst en miljon kronor per län för att genomföra uppdraget. Ett av deluppdragen är att ta fram regionala strategier och handlingsplaner för arbetet, i samverkan med centrala aktörer i länet. Arbetet med hela regeringsuppdraget har stark koppling till Länsstyrelsens arbete med målsättningarna i agenda 2030, inte minst vad gäller målet om jämställdhet (mål 5) och målet om fredliga och inkluderande samhällen (mål 16).

Länsstyrelsen beslutade i december 2017 att anta Jämställdhetsstrategi för Gotland 2018–2023, utifrån ett regeringsuppdrag om att ta fram en ny strategi för arbetet med jämställdhetsintegrering. Strategin innefattar vägval både för arbetet med jämställdhetsintegrering i länsstyrelsens verksamhet och vägval för ett gemensamt jämställdhetsarbete i länet. Utgångspunkten är de sex nationella jämställdhetspolitiska delmålen och målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är alltså inkluderat i strategin.

Den här handlingsplanen innehåller de aktiviteter Länsstyrelsen i samverkan med andra aktörer i länet avser att genomföra för att bidra till att målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra uppnås i länet. Den beskriver både aktiviteter som i huvudsak är externt verkande, och aktiviteter som till största del rör Länsstyrelsens egna verksamhet. Den innehåller också aktiviteter som genomförs i samverkan med andra sakområden inom social hållbarhet, och som därför också återfinns i till exempel handlingsplanen för integrationsstrategin.

Handlingsplanen har tagits fram i bred samverkan med andra aktörer i länet, framför allt via nätverket Samverkan mot våld. Nätverket ses minst fyra gånger per år och består av representanter från Region Gotland, Polisen, Kriminalvården, Försäkringskassan samt ideell sektor (Brottsofferjouren och två kvinnojourer). Den är strukturerad utifrån de sju strategiska vägval som pekas ut i strategin som centrala för att nå målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Hur?

Arbetet med aktiviteterna i handlingsplanen utgår alla från den modell för Länsstyrelsens jämställdhetsarbete som beskrivs närmare i Jämställdhetsstrategi för Gotland 2018–2023 (se även bild sida 1). Det betyder dock inte att alla moment är relevanta för alla aktiviteter, utan arbetet anpassas utifrån situation och behov. Ledordet för samtliga aktiviteter är dock alltid **samordning**, det vill säga tanken om att

a, aktiviteterna inte ska ses som separata entiteter utan som led i en kedja som svarar mot strategins vägval samt att

b, varje aktivitet ska föregås av deltagar- och målgruppsanalys, för ökad resurseffektivitet **och** ökad kvalitet.

Vad avser att **prioritera** är ju handlingsplanen en prioritering i sig. Utifrån vad vi vet om nuläget för jämställdheten på Gotland har aktiviteter valts ut. Men varje aktivitet kan också innebära ett mått av prioritering, för att kunna avgränsas i tid och resursåtgång. Handlingsplanens aktiviteter ska också bidra till att **skapa kunskap**, till exempel i form av skriftliga analyser och rapporter. I handlingsplanen

finns också flera aktiviteter som syftar till att inte bara skapa ny kunskap utan framför allt till att hitta nya sätt att paketera kunskapen så att den blir tillgänglig för fler.

En av de prioriteringar som getts stort utrymme i handlingsplanen är **utvecklandet av nya mötesplatser** och nya samarbeten. Mötesplatserna behöver inte alltid vara fysiska utan till exempel ha formen av nyhetsbrev med öppna adressfält eller digitala kartor av goda exempel, där aktörer från olika sektorer ges möjlighet att hitta varandra. Mötesplatserna är på sätt en naturlig arena för att **sprida kunskap**, oavsett paketeringsform.

Handlingsplanen ska **följas upp** både i sina delar och i sin helhet. I korthet innebär det att varje aktivitet, där så är relevant, ska ha en egen uppföljningsplan som innefattar både kvantitativa och kvalitativa metoder (där så är möjligt). Dessa specifika uppföljningar ska sedan resultera i en samlad bedömning av utfall och resultat, som presenteras skriftligt och muntligt vid en årlig resultatdialog med ansvarig enhetschef. Den samlade bedömningen utgör sedan underlag för rapporteringen i årsredovisning, samt ligger till grund för eventuella omprioriteringar eller revideringar inför kommande år. Arbetet med handlingsplanen kommer också följas via ordinarie tertiärluppföljningar, och då enligt det system som Länsstyrelsen tidigare utarbetat.

Varför?

Den här handlingsplanen konkretiserar Länsstyrelsens arbete med de strategiska vägvalen. Genom insatser i handlingsplanen bidrar Länsstyrelsen till att ta Gotland längre!

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Peter Molin, efter föredragning av jämställdhetsstrateger Sofia Nordström och Caisa Skoggren.

Peter Molin
Länsråd

Caisa Skoggren
Jämställdhetsstrateg

Sofia Nordström
Jämställdhetsstrateg

Vägval 1: Stödja och stärka framväxten av ett verkningsfullt våldsförebyggande arbete med fokus på maskulinitetsnormer

Aktiviteter som ska genomföras i samverkan mellan Länsstyrelsen och andra aktörer i länet

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Modell för ett våldsförebyggande arbete på Gotland	<p>Steg 1: Att tillsammans med Region Gotland ta fram en aktörskarta och förslag till modell för ett brett våldsförebyggande arbete på Gotland.</p> <p>Steg 2: Förankra förslaget och verka för implementering.</p>	Länsstyrelsen och Region Gotland ansvarar för steg 1. I steg 2 kommer fler aktörer att behöva involveras. Kartläggningen får visa vilka aktörer som är centrala för att lyckas med implementering.	Arbetet är påbörjat våren 2018 men steg 2 kommer sannolikt inte att påbörjas förrän i inledningen av år 2019.	Ökad samordning kring det våldsförebyggande arbetet i länet.
Arbetsgrupp från Samverkan mot våld	<p>Driva ett aktivt våldsförebyggande och återfallsförebyggande arbete i enlighet med en av nätverkets tre målsättningar. Arbetsgruppen ansvarar för att ta fram en plan för sitt arbete, med fokus på våldsutövare. Länsstyrelsens uppdrag är att leda arbetsgruppen och stödja, möjliggöra aktiviteterna.</p>	Länsstyrelsen leder arbetsgruppen, som ska bestå av medlemmar från nätverket Samverkan mot våld.	Arbetet ska påbörjas hösten 2018.	Ökad samordning och mer kraft i det våldsförebyggande arbetet som fokuserar på våldsutövare.
JÄM-forum	Frukostmöte med goda exempel på våldspreventivt arbete på Gotland.	Länsstyrelsen och Region Gotland	Genomfördes våren 2018	Ökad kännedom om några av de insatser som genomförs på Gotland, ökad uppmärksamhet på frågan om ett genusförändrande våldsförebyggande arbete.

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Informationsbrev om kvinnlig könsstymning	Ta fram skrivelse kring förbud i Sverige mot könsstymning (på olika språk) för spridning i länet. Kunskapshöjande insats i samband med lansering.	Jämställdhetsstrateg på Länsstyrelsen i samverkan med Region Gotland, polis och åklagare.	Arbetet är påbörjat under 2018 men lansering blir troligen under 2019.	Ökad kännedom om könsstymning hos exempelvis hälso- och sjukvård, socialtjänst och elevhälsa. Tillgängligt material att dela med personer i riskzonen.
Aktiviteter som ska genomföras av Länsstyrelsen				
Kvalitetssäkrad information på flera språk	Ta fram folder "Du har rätt till ett liv fritt från våld" på olika språk för spridning via webb och etablerade nätverk i länet. Sprida kunskap om infogeneratorm.se, via nätverket Samverkan mot våld och genom temadag-	Jämställdhetsstrateg på Länsstyrelsen i samverkan med integrationsstrateger	Folder framtagen och spridd i länet våren 2018. Information om infogeneratorm spridd på nätverket våren 2018. Temadag planeras till hösten 2018.	Bättre tillgång till kvalitetssäkrad information på olika språk, till den som är våldsutsatt.
Trygga boendemiljöer	Bjuda in aktörer inom bostadssektorn till seminarium, för ökad kunskap och erfarenhetsutbyte kring till exempel Huskurage, med syfte att skapa trygga miljöer.	Representanter från olika sakområden inom Länsstyrelsens kluster för social hållbarhet (framför allt jämställdhet, integration och brottsförebyggande samordning).	Samverkan med Gotlandshem inlett inom ramen för arbetet med integrationsstrategin. Kunskapsinsatsen kommer genomföras hösten 2018 eller våren 2019.	Ökad medvetenhet hos och erfarenhetsutbyte mellan bostadsföretag kring våld i nära relationer.
Lärkonferens maskulinitet och genusförändrande ansats	En kunskapsinsats kring ett våldsförebyggande arbete med genusfrämjande ansats, samt kring maskulinitetsnormer.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateger samt Länsstyrelsens samordnare för det brottsförebyggande arbetet.	2019, som en del i arbetet med aktiviteten kring en modell för ett våldsförebyggande arbete.	Ökad kunskap om ämnet samt ökad motivation till att genomföra universellt våldsförebyggande insatser.

Vägval 2: Bidra med kompetens- och metodstöd till relevanta aktörer.

Aktiviteter som ska genomföras i samverkan mellan Länsstyrelsen och andra aktörer i länet

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Genomförandeplan kompetensstöd	Under 2018–2019 slutföra åtaganden enligt den genomförandeplan för kompetensstöd som tagits fram nationellt. Några av aktiviteterna beskrivs separat nedan men utöver dessa ingår bland annat att delta i nationella samverkansdagar med länsstyrelser, Socialstyrelsen och Nationellt centrum för kvinnofrid.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg i samverkan andra länsstyrelser, Socialstyrelsen och Nationellt centrum för kvinnofrid. Regionalt framför allt i samarbete med Region Gotland (socialtjänst, hälso- och sjukvård).	2018 - 2019	Stärkt kompetens kring våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck, hos yrkesverksamma inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.
Kompetensstöd hedersrelaterat våld och förtryck	I enlighet med regeringsuppdrag ge fördjupad fortbildning till kommun och landsting kring hedersrelaterat våld och förtryck, Uppdraget ska genomföras genom att: A, En temadag med föreläsare från nationella metodstödsteamet anordnas i maj 2018. B, Utifrån utvärdering och analys av temadagen upprättas en kompetensförsörjningsplan.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg i samarbete med Region Gotland (framför allt socialtjänst och hälso- och sjukvård). Om möjligt även skola och elevhälsa.	2018 - 2019	Stärkt kompetens kring hedersrelaterat våld och förtryck, hos yrkesverksamma inom socialtjänst och hälso- och sjukvård (skola/elevhälsa).
Grundutbildning Freda bedömningsverktyg	Ge grundutbildning kring Freda bedömningsverktyg samt följa upp användandet inför	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg i samverkan med socialförvaltningen, Region Gotland.	2018–2019	Stärkt kompetens och ökat användande av Freda

	eventuell kursledarutbildning			bedömningsverktyg hos socialtjänsten.
Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Stöd till socialförvaltningens nyckelpersoner	Fortsatt stöd till socialförvaltningens kompetensförsörjning av nyckelpersoner kring våld i nära relationer, som har nätverksträff minst två gånger per år.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg i samarbete med socialförvaltningen, Region Gotland.	2018–2019	Bibehållen god kompetens om våld hos socialförvaltningens nyckelpersoner.

Vägval 3: Stärka samverkan mellan relevanta aktörer för att säkerställa upptäckt och välfungerande skydd och stöd.

Aktiviteter som ska genomföras i samverkan mellan Länsstyrelsen och andra aktörer i länet

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Samverkan mot våld	Vidareutveckla samverkansformerna genom att bland annat bilda arbetsgrupper som ska stödja att nätverkets målsättningar uppnås. Ta fram ett stödjande dokument för nätverket, där syfte, mål mötesformer och uppföljning tydliggörs. Även inventera vilka som är/bör vara representerade samt vilka möjligheter nätverket har att verka kunskapsstödjande i länet.	Deltagare i nätverket, under ledning av Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg.	2018–2019	Stärkt samverkan som ger förutsättningar för att nätverkets målsättningar ska nås.
Metodutveckling för förstärkt samverkan kring våld i nära relationer	Ett samarbete med samordningsförbundet Finsam Gotland (finansiell samordning kring arbetslivsinriktad rehabilitering) om processkartläggning med tjänstedesign-metoder. Utarbeta metod och mallar för effektiv processkartläggning som kan användas brett, med utgångspunkt i processen för ”Linda”. I steg 2 utveckla paketerings- och	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateger, nätverket Samverkan mot våld samt Finsam Gotland.	2018–2019	I steg ett att ta fram en metod för att synliggöra samverkansbrister och samverkansvinster kring frågor om social hållbarhet, samt att påbörja kartläggning av fler typer av sociala utmaningar. I steg två att kunna tillhandahålla en samverkanskarta som förenklar kontaktvägar samt att ha tillgång till ett pedagogiskt material för

	publikationsmetoder som kan kopplas till en "samverkanskarta" för länet samt användas i informations- och utbildningssyfte.			information och utbildning.
Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Inventera modeller för samverkan på individnivå	Öka kunskapen om vilka modeller som är beprövade och undersöka möjligheterna att stödja ett införande regionalt.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg samt medlemmar från nätverket Samverkan mot våld.	2018–2019	I steg ett att öka kunskapen om fungerande samverkansmodeller. I steg två om möjligt verka för en implementering.

Vägval 4: Utveckla kunskapsläget i länet vad avser kvinnors och barns utsatthet.

Aktiviteter som ska genomföras i samverkan mellan Länsstyrelsen och andra aktörer i länet

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Systematisk uppföljning	Stödja socialtjänstens arbete med systematisk uppföljning, vad avser våld i nära relationer.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg	2018–2019	Utökad kunskap om kvinnors och barns utsatthet för våld.

Aktiviteter som ska genomföras av Länsstyrelsen

Jämställd och jämlik folkhälsa – nedslag i vardagen.	Arrangera kortare tematräffar kring kunskapsunderlaget Jämställd och jämlik folkhälsa, med fördjupning i utvalda områden (inkl. Pride), för i första hand Länsstyrelsens personal.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg	2018	Ökad kunskap om jämställd och jämlik hälsa inom Länsstyrelsen.
Grundutbildning våld	Ge baskunskaper om våld i nära relationer samt om möjligheten till orosanmälan till personer/yrkesgrupper som möter människor i deras hem och som inte får sådan information systematiskt idag, exempelvis hantverkare, reparatörer etc. målgruppen.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg	2018–2019	Ökad medvetenhet om våld hos personer som möter andra i deras hem ger bättre förutsättningar för ökad upptäckt.

Vägval 5: Skapa förutsättningar för ett öppet samtal om våld i nära relationer, om sexuella övergrepp och trakasserier, om hedersrelaterat våld och förtryck samt om prostitution och människohandel

Aktiviteter som ska genomföras i samverkan mellan Länsstyrelsen och andra aktörer i länet

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
#metoo på Gotland	Projekt på Gotlands museum med syfte att skapa en dokumentation kring #metoo på Gotland samt genomföra ett chefsseminarium i juni 2018.	Gotlands museum är projektägare och genomförare, Länsstyrelsen finansierar och stödjer.	Första halvåret 2018	Ökad medvetenhet och kunskap om sexuella trakasserier och könat förtryck, hos framför allt chefer på Gotland.

Aktiviteter som ska genomföras av Länsstyrelsen

Mäns ansvar	Verka för framväxten av initiativ från män som vill medverka till att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrategier	2019	Ökat engagemang från män kring frågan om mäns våld mot kvinnor.
#enveckafri från våld	Anordna minst en extern och en intern kunskapshöjande aktivitet om våldsförebyggande arbete.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrategier	2018, 2019	Ökad medvetenhet hos både tjänstepersoner (inom många olika verksamheter) samt hos allmänheten, om våld, om våldets konsekvenser, vilket stöd som finns för den enskilde samt om vilket förebyggande arbete som bedrivs i länet.

Vägval 6: Samordna länsstyrelsens olika förebyggande uppdrag

Aktiviteter som ska genomföras av Länsstyrelsen

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Skapande av en bestående systematik för jämställdhetsarbetet i Länsstyrelsens kluster för social hållbarhet	Systematisk jämställdhetsintegrering av det sociala klustrets verksamhetsplanering, arbete, uppföljning och redovisning.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrategi i samarbete med klustermedlemmar.	2018	Att jämställdhet blir integrerat i det sociala klustrets arbete samt att metoder för jämställdhetsintegrering är kända och lättillgängliga inom det sociala klustret.
Skapande av samsyn och gemensam kunskap inom Länsstyrelsens kluster för social hållbarhet	Jämställdhet och prevention – kompetensutveckling med fokus på gemensamma utmaningar; fallbaserat och vardagsnära.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrategi i samarbete med klustermedlemmar.	2018–2019	Ökad kompetens om varandras arbete och perspektiv samt ökat samarbete inom det sociala klustret.
Plan för jämställdhetsintegrering av ansökta projekt och kompetensutveckling för projektägare inom social hållbarhet	Samarbete med integration om beslutade medel är etablerat. Fortsätt hitta former för motsvarande systematik kopplat till BF och ANDT under 2019. Kopplar an till handlingsplanen jämställdhet och aktiviteter kopplade till länsstyrelsens beslutade medel inom social hållbarhet (delmål makt, ekonomi samt obetalt hem- och omsorgsarbete).	Länsstyrelsens jämställdhetsstrategi i samarbete med klustermedlemmar.	2018–2019	Att projekten alltid för konsupplad statistik samt att det alltid finns ett jämställdhetsperspektiv inom samtliga projekt. Projektägare ska vara väl medvetna om att jämställdhet är ett krav från länsstyrelsens sida samt få stöd från länsstyrelsens medarbetare i den mån de behöver.

Vägval 7: Vidareutveckla rutinerna och samverkan kring Länsstyrelsens arbete kring sambandet mellan våld mot djur och våld i nära relationer

Aktiviteter som ska genomföras i samverkan mellan Länsstyrelsen och andra aktörer i länet

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
<p>Rutin och samverkan om sambandet mellan våld mot djur och våld i nära relationer.</p>	<p>Vidareutveckling av rutin om orosanmälan om barn som far illa samt stärkt samverkan mellan länsstyrelsen, socialtjänst och polis. Kompetensutveckling för samtliga parter samt för veterinärer och annan djurhälsopersonal.</p>	<p>Länsstyrelsens jämställdhetsstrategier i samverkan med länsveterinär, djurskyddshandläggare och annan berörd personal på Landsbygdsenheten samt socialtjänst och polis.</p>	<p>2018–2019</p>	<p>Ökad kunskap och ökad upptäckt av människor som far illa.</p> <p>Reviderad Lst-intern rutin för orosanmälan.</p> <p>Utbildningssatsning nyckelpersoner om Lex Maja</p>

Aktiviteter som också återfinns i handlingsplanen för jämställdhet och som har bäring på flera av vägvalen kring delmål sex

Vad?	Hur?	Vem?	När?	Förväntad effekt?
Förankring av strategin	Genomgång av strategin på alla Länsstyrelsens enheter och hos intresserade organisationer, som nås via personlig kontakt eller genom utskick. Etablera anslutningssystem, framför allt via maillista för intresserade där nyhetsbrev sedan sprids i genomsnitt fyra gånger per år.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateger	2018–2019	Ökad kännedom om strategin och därmed ökad medvetenhet om Gotlands jämställdhetsutmaningar.
Kön spelar roll	Framtagande av ny fickbok med regional jämställdhetsstatistik. Lanseringstillfällen internt och externt.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateger	2019	Tillgång till ny statistik både för Länsstyrelsens eget arbete och för andra intresserade i länet.
JÄM-forum	I samarbete med Region Gotland anordna minst 3 JÄM-forum per år med teman som knyter an till de jämställdhetspolitiska delmålen samt strategins vägval.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg i samarbete med Region Gotland (regionstyrelseförvaltningen).	2018–2019	Ökad medvetenhet och kunskap om de jämställdhetspolitiska målen, om jämställdhetsintegrering och jämställdhetsarbete.
Föreläsningsinsatser i länet	På förfrågan genomföra föreläsningsinsatser i länet.	Länsstyrelsens jämställdhetsstrateg	2018–2019	Ökad kunskap om jämställdhet och om Länsstyrelsens roll i genomförandet av jämställdhetspolitiken.